

שבת עד: (ש) עד עה: (המשנה)

ביאורי מושגים
 מלאכה של קיימא - הגמרא דוחה מקור אפשרי למלאכת קושר כיוון ששם היה קושר קשר כדי להתירו. מלאכה האסורה בשבת היא רק מלאכה שמותירה רישום חיובי במציאות. לכן אנו פוטרים כשקשר על מנת להתיר, או כשהתיר שלא על מנת לקשור. במקרים אלו התוצאה הסופית הוא חוט שאינו קשור. אנו מחייבים רק בקושר שלא על מנת להתיר ובמתיר על מנת לקשור - במקרים אלו התוצאה הסופית היא קשר של קיימא.

אופה

המניח יתד באש כדי שהיתד יתקשה - חייב, כדי שהיתד תתקשה טוב היא חייבת קודם להתרכך - לכן ניתן לחייב על הריכוך.

המניח זפת באש כדי שתתרכך - חייב, אמנם הריכוך הוא זמני וסוף הזפת להתקשות - אבל יש תועלת בריכוך הזמני של הזפת.

טוחן

תולדות טוחן:
 החותך סלק או עץ לחתיכות קטנות.

חיוב כפול:
 החותך עץ לחתיכות קטנות ומקפיד שיהיו ישרות - חייב משום טוחן ומשום מחתך.

קושר ומתיר

היכן היו קשירה והתרה במשכן:
 צידי החלונות היו מעבירים לעיתים חבלים מרשת לרשת - ע"י התרתם וקשירתם מחדש.

גוזז - מקרים שבהם חייב משום גוזז ומשום שני אבות נוספים:

הטווה צמר ואחר כך גוזז:
 ר' יוחנן: חייב משום מנפץ, טווה וגוזז. רב כהנא: פטור - מדין שינוי.

התולש כנף, חותך את ראש הכנף, ומורט את הפלומה:
 חייב משום גוזז, מחתך, וממחק.

תופר

חוט שמחבר שני חתיכות בגד - המותחו (כדי להדק את החתיכות אחת אל השניה) חייב משום תופר.

קריעה

היכן היתה קריעה במשכן:
 כשתולעת היתה מחוררת יריעה היו חייבים לקרוע סביב החור כדי לתפור את היריעה בצורה אסתטית ונאה.

קושיה: התוצאה (מות החילזון) הכרחית. כאשר התוצאה הכרחית אנו מחייבים גם כשאנו מתכוון. **תשובה:** כלל זה נכון כאשר האדם אדיש לתוצאה. כאשר האדם מעוניין שהתוצאה לא תקרה - פטור גם כשהתוצאה הכרחית.

מדוע פטור על כך שנטל נשמה (שוחט):
 ר' יוחנן: מדובר כשהחלזון כבר היה מת. רבא ואביי: זהו דבר שאינו מתכוון.

דש
הפוצע חילזון - כדי להוציא ממנו את הצבע:
 ר' יהודה: חייב משום דש. **חכמים:** פטור - איסור דש קיים רק בגידולי קרקע.

מולח מעבד ומשרטט

ר"ל ור"י: מולח ומעבד הם אותה עבודה - לכן יש להוציא מהרשימה אחד מהם ולהכניס במקומו את מלאכת משרטט.

אדם המולח בשר כדי שיחזיק מעמד זמן רב (לא מדובר על מליחה מועטת לאכילה):
 רבא: פטור - איסור מליחה לא נוהג באוכל. רבה בר רב הונא: חייב משום מולח.

שוחט

השוחט בהמה
שמואל: חייב רק משום נטילת נשמה. רב: חייב גם משום נטילת נשמה וגם משום צובע.

כותב ומוחק

אות בגודל של שתי אותיות:
כתב כזאת אות - פטור.
מחק כזאת אות - חייב.

משמעות המחיקה היא ביכולת הכתיבה שהיא
יוצרת וכאן היא יצרה שטח לשתי אותיות.

ממחק

תולדות הממחק:
1. מיישר קרקע. קרבן נתנאל - אם היה חור
וסתמו חייב משום בונה, כאן מדובר
כשתם יישר.
2. מחליק תחבושת שמעל פצע.

מחתך

תולדות המחתך:
מחליק ראשי מוטות.

מכה בפטיש

הגדרתו: כל פעולה המסיימת הכנת כלי.

תולדות מכה בפטיש:

1. חורט ציורים באבן (הסבר תוספות).
2. חורט את צורת הכלי.
3. מנפח כלי זכוכית.
4. הנוטל 'שוונצים' מבגד - בתנאי שמקפידים עליהם.

ציטוט מהמשנה

אלו אבות המלאכות
ארבעים חסר אחת

'אלו' - למעט את דעת ר' אליעזר שמחייב כמה חטאות על אב ותולדתיו.
(חכמים מחייבים על אב ותולדותיו רק חטאת אחת).

ארבעים חסר אחת - למעט מדעת ר' יהודה שהוסיף שני אבות נוספים:
השובט - המשווה את חוטי השתי,
והמדקדק - המיישר את חוטי הערב.